

List prezídia Konferencie biskupov Poľska pri príležitosti 100. výročia narodenia svätého Jána Pavla II.

Milovaní bratia a sestry!

1. Tento rok slávime sté výročie narodenia sv. Jána Pavla II., ktorý sa narodil 18. mája 1920 vo Wadowiciach. Tento veľký svätý prispel neoceniteľným spôsobom k histórii našej krajiny, Európy, sveta a všeobecnej cirkvi. O Karolovi Wojtyłovi sa už veľa povedalo a napísalo a jeho biografia je dobre známa a dočkala sa aj filmového spracovania. Vo veľmi náročnom pre nás čas - keď zápasíme s pandemiou koronavírusu a kladieme si otázky ohľadne budúcnosti našich rodín a spoločnosti - stojí za to sa spýtať, čo by nám práve on dnes chcel povedať? Aké posolstvo by adresoval svojim krajanom v máji v roku 2020?

Ako prvé nám prídu na um slová, ktoré povedal v homílii na začiatku svojho pontifikátu: “Nebojte sa, otvorte sa, otvorte sa na Krista. Pre jeho spasiteľskú moc otvorte hranice štátov, ekonomickým a politickým systém, širokej oblasti kultúry, civilizácii, rozvoju! Nebojte sa! Kristus vie, čo človek nosí vo svojom vnútri. On to vie! (22.10.1978). Áno, Kristus vie, čo každý z nás nosí dnes v sebe, on dokonale pozná naše radosti, úzkosti, nádeje, obavy a túžby. Jedine on má odpovede na otázky, ktoré si s súčasnosťou kladieme.

Svätý Ján Pavol II. bol človek, ktorého život bol výrazne poznačený utrpením a neistotou o zajtrajšok. Jeho cesta k svätosti viedla cez celý rad ťažkých životných skúseností, takými ako predčasná smrť jeho milovanej matky alebo krutosť druhej svetovej vojny. Tieto udalosti prijal s vierou, že je to práve Boh, ktorý človeka vedie dejinami a že smrť nie je túžbou Stvoriteľa. Keby dnes žil poľský pápež, určite by rozumel ľuďom, ktorí sú v izolácii a v karanténe. Modlil by sa za chorých, zosnulých a za ich rodiny. Sám bol predsa mnohokrát chorý a trpel v podmienkach nemocničného opustenia bez možnosti slávenia sv. omše s

veriacimi. Jeho brat Edmund zomrel vo veku 26 rokov ako mladý lekár, keď sa nakazil od chorej pacientky, počas poskytovania lekárskej pomoci. Na jeho náhrobnom kameni je vyrytý nápis: “Svoj mladý život obetoval za trpiace ľudstvo”. Spomienkou na staršieho brata bol lekársky stetoskop, ktorý mal svätý pápež položený na svojom stole. Svätý Ján Pavol II. si cenil prácu lekárov, zdravotných sestier, záchranárov a zdravotníckych pracovníkov, za ktorých sa často modlil a stretával sa s nimi.

2. Svoju kňazskú cestu začínal Karol Wojtyła počas 2. svetovej vojny. Spolu so svojimi krajanmi sa stal obeťou dvoch totalitárnych systémov: národného a medzinárodného socializmu. Obidva systémy odmietali Boha. Obidva vyrástli na pýche, pohrdaníu druhými a na nenávisti. Obidva vzali ľudom slobodu a dôstojnosť. Priniesli strach a smrť. Oba tieto systémy úzko spolupracovali aj na vyhladení poľskej inteligencie a transformácii poľského národa na otrokov. V tom čase bol mladý Karol Wojtyła pracovníkom v kameňolome v chemickej továrni Solvay v Lagievnikoch pri Krakove.

Ďalšia kapitola knihy sv. Jána Pavla II. je službou kňaza a krakovského biskupa. Po dvojročnom štúdiu v Ríme sa stal farárom a katechetom vo farnosti Niegowice, neskôr pracoval v Krakove. Prednášal v seminároch a na univerzitách. Dňa 29.9.1958 bol vysvätený za pomocného biskupa arcidiecézy v Krakove a v roku 1964 sa stal jej metropolitným arcibiskupom. Aktívne sa zúčastňoval na všetkých zasadnutiach Druhého vatikánskeho koncilu. V roku 1967 ho pápež Pavol VI. vymenoval za kardinála. Počas komunistického režimu dôrazne bránil kresťanské hodnoty. Bol otvorený dialógu, v každom človeku videl svojho brata. Neustále apeloval na rešpektovanie dôstojnosti každej ľudskej bytosti. Pracoval s pastoračným nadšením. Svoje srdce posvätil práci s mládežou, študentmi a mladým manželom. Výlety do hôr, lyžovanie, tábory v lone prírody mu slúžili na priblíženie ľudí k Bohu. Žartoval, počúval a učil, mladým ľuďom stanovoval vysoké ciele a požiadavky. “Objavovanie Krista je najkrajším dobrodružstvom vášho života” - hovoril najskôr mladým v Poľsku, a potom - na celom svete.

A tak nadišiel historický deň, 16.10.1978, keď bol kardinál Karol Wojtyła zvolený za pápeža. Tu sa ukázalo, akú dôležitú úlohu v jeho živote zohral kardinál Štefan Wyszyński. Ján Pavol II. po zvolení za pápeža povedal: “Na Petrovom stolci by nebolo pápeža Poliaka, ktorý dnes plný Božej bázne, ale aj plný dôvery, začína nový pontifikát, keby nebolo Tvojej viery, ktorá necúvla pred väzením a utrpením, Tvojej hrdinskej nádeje, Tvojho nekonečného zverenia sa Matke cirkvi. Keby nebola Jasná Hora”. Obaja boli hlboko prepojení so svätýňou, so sanktuárom na Jasnej Hore. Tam všetko zverili Božej Matke.

Voľba kardinála Karola Wojtyly za nástupcu sv. Petra otvorila novú kapitolu nielen v jeho živote, ale aj v dejinách cirkvi v Poľsku i vo svete. O necelý rok na to zazneli v Poľsku slová tejto modlitby: “Volám, ja, syn poľskej zeme a zároveň ja, Ján Pavol II., pápež. Volám z celej hĺbky tohto tisícročia, volám v predvečer sviatku Zoslania Duch svätého, volám spoločne s vami všetkými: Nech zostúpi Tvoj Duch! Nech zostúpi Tvoj Duch a nech obnoví tvárnosť

zeme. Tejto zeme!“. Tieto slová vypovedané dňa 2. júna 1979 počas svätej omše na vtedajšom Námestí víťazstva vo Varšave sa stali mementom zlomu v procese poľských demokratických zmien. Pridali odvahu a nádej, ktorú v tom čase Poliaci potrebovali. Dnes ich spätne môžeme považovať za prorocké slová.

3. Svätý Ján Pavol II. hlásal Evanjelium po celom svete. Navštívil 132 krajín a asi 900 miest. Jeho učenie je naďalej aktuálne. Je vhodné siahnúť po ňom aj prostredníctvom internetu a sociálnych médií, využiť možnosti, ktoré prinášajú nové technológie. Už v roku 2002 vyzval pápež celú cirkev, aby vyplávala na “hlbinu kybernetického priestoru”.

Pápež obhajoval potrebu rešpektovania ľudských práv každej ľudskej bytosti a bránil najzraniteľnejších a najslabších. Dnes, v čase pandémie koronavírusu, keď svet bojuje o každý ľudský život, treba mať na pamäti, že Ján Pavol II. požadoval ochranu ľudského života od počatia až po prirodzenú smrť. Zdôraznil, že v žiadnej oblasti života nemôže občianske právo nahradiť správne formované svedomia. Keď sú mnohí znepokojení demografickými zmenami, vyľudňovaním a starnutím Európy, jeho slová sú stále platným varovaním: “národ, ktorý zabíja vlastné deti, je národom bez budúcnosti”. V Radome, v roku 1991, sv. Ján Pavol II. povedal: K tomuto cintorínu obetí ľudskej krutosti v našom storočí sa pripája ďalší veľký cintorín: cintorín nenarodených, cintorín bezbranných, tváre ktorých ani ich matka nepoznala, matka, ktorá súhlasila alebo podľahla tlaku, aby vzala život skôr, ako sa narodí. Ale oni už mali život, už boli počaté, vyvíjali sa pod srdcom svojej matky, nepociťovali akúkoľvek smrteľnú hrozbu. A keď sa táto hrozba stala realitou, tieto bezbranné ľudské bytosti sa snažili brániť. Filmová kamera zachytila túto zúfalú obranu nenarodeného dieťaťa v lone matky pred agresiou. Raz som sledoval takýto film - a dodnes sa od neho nemôžem oslobodiť, nemôžem sa oslobodiť od jeho spomienok. Len ťažko si je predstaviť väčšiu drámu v morálnej, ľudskej povahe”.

Poliaci a Poľsko boli veľmi dôležitou súčasťou sv. Jána Pavla II., ktorý po rokoch vyznal: “Záležitosti mojej vlasti vždy boli a sú mi veľmi blízke. Všetko, čo môj národ prežíva, nosím hlboko vo svojom srdci. Dobro vlasti považujem za svoje dobro” (audiencia Poliakov pri príležitosti 20 výročia pontifikátu, 1998). Poľsko bolo krajinou, ktorú Svätý Otec najčastejšie navštevoval - deväťkrát putoval do svojej vlasti. Vždy prichádzal k svojim krajanom s osobitnou správou prispôbenou súčasnej náboženskej a politickej situácii. Poliaci každú z púti považovali za národnú duchovnú obnovu, stretnutí s pápežom sa zúčastňovali milióny ľudí. Svätý Ján Pavol II. vyzýval Poliakov k sociálnej spravodlivosti a vzájomnému rešpektu. Povedal: “Neste bremená druhých” - táto stručná veta apoštola je inšpiráciou pre medziľudskú a sociálnu solidaritu. Solidarita - znamená: jeden aj druhý, bremeno nesené spoločne, v spoločenstve. Takže nikdy: jeden proti druhému. Jedni proti druhým. A nikdy “bremeno” dvíhané človekom osamote” (Gdańsk, 1987).

4. Pre mnohých ľudí svedectvo o pravdivosti Evanjelia, ktoré dal celému svetu sv. Ján Pavol II. znelo najpresvedčivejšie, keď sa musel osobne vysporiadať s utrpením a chorobou a na

konci života čelil nevyhnutnosti smrti. Prvýkrát sa stretol so skúsenosťou veľkého utrpenia v súvislosti s pokusom o atentát na neho dňa 13.5.1981. Kardinál Stanislav Dziwisz, dlhoročný osobný tajomník sv. Jána Pavla II. a svedok jeho svätosti, si takto spomínal na tento mimoriadne dramatický čas: “Pamätám si, že v čase atentátu na Námestí sv. Petra (pápež) zostal pokojný a duchaprítomný, hoci bola situácia dramatická a ohrozenie na živote obrovské. Potvrdil mi, keď som sa ho opýtal, že pociťuje bolesť spôsobenú ranami a ukázal na tie miesta. Ale nemôžeme hovoriť o panike. Skôr, ako stratil vedomie, okamžite sa zveril Márii a povedal, že odpúšťa tomu, ktorý na neho vystrelil”.

V posledný deň svojej pozemskej púte, dňa 2. apríla 2005, bol Pán Pavol II. plný vnútorného pokoja a odovzdanosti sa Božej vôli. Ako spomína kardinál Dziwisz, pápež bol “ponorený do modlitby, bol si vedomý svojho stavu a toho, čo sa s ním deje. Požiadal o prečítanie fragmentov evanjelia podľa sv. Jána, lúčil sa so svojimi spolupracovníkmi, prišiel okrem iných kardinál Joseph Ratzinger, prišli rehoľné sestry, ktoré mu pomáhali, prišiel aj fotograf Arturo Mari. Odslúžili sme ešte sv. omšu zo sviatku Božieho milosrdenstva, bol čoraz slabší, častejšie strácal vedomie, ale bol pripravený prejsť do Otcovho domu”.

Počas pohrebu Jána Pavla II., 8.4.2005, silný závan vetra zatvoril knihu Evanjeliára, ktorá sa nachádzala na jeho truhle. Tak, akoby uzavrel knihu svojho života. Na konci obradu všetci zhromaždení na Námestí sv. Petra zvolali “Santo Subito!” - “Ihneď svätý!” Týmto spôsobom prosili, aby cirkev ohlásila to, o čom boli presvedčení: tento Pápež bol skutočne svätým mužom!

Veľmi sa tešíme z toho, že 7. mája tohto roku - takmer v storočnicu príchodu na svet Jána Pavla II. - v Bazilike Narodenia Najsvätejšej Márie Panny vo Wadoviciach, kde bol pokrstený, so súhlasom Svätej stolice začal proces blahorečenia jeho rodičov: Božích služobníkov Emílie a Karola Wojtylovcov. Dobré vieme, že nemohlo by byť takého človeka, kňaza a biskupa, akým bol Karol Wojtyla, keby jeho rodičia nemali takú veľkú vieru.

5. Pápež František, ktorý kanonizoval Jána Pavla II., v úvode knihy zverejnenej vo Vatikáne pri príležitosti stého výročia narodenia poľského pápeža vyznal: “Mnohokrát som sa počas svojho kňazského a biskupského života pozrel na neho a vo svojich modlitbách som prosil o dar vernosti Evanjeliu, tak ako on vydával o ňom svedectvo. (...) Od jeho smrti nás delí už pätnásť rokov. Možno to nie je veľa, ale je to veľa pre tínedžerov a mladých ľudí, ktorí ho nepoznali alebo majú len niekoľko hmlistých spomienok na neho z čias detstva. Z tohto dôvodu, pri príležitosti stého výročia jeho narodenia, je správne si pripomenúť tohto veľkého svätého svedka viery, ktorého dal Boh cirkvi a ľuďom” (San Giovanni Paolo II, 100 anni, Parole e Immagini, Prefazione di Papa Francesco /Svätý Ján Pavol II. 100 rokov. Slová a Obrazy, Úvod pápeža Františka, Città del Vaticano, Libreria Editrice Vaticana 2020, s. 3, 6).

Od smrti sv. Jána Pavla II. sa ľudia z celého sveta nepretržite modlia pri jeho hrobe v Bazilike sv. Petra. Skrze neho prosia Boha o potrebné milosti. Pripojme sa aj my k nim a modlime sa - na jeho príhovor - na úmysly, ktoré nosíme hlboko v našich srdciach. Prosme za našu

krajinu, Európu, a celý svet. Modlime sa za ukončenie pandémie, za chorých, zomrelých a ich rodiny, za lekárov, lekársku službu a všetkých, ktorí riskujú svoje životy pre našu bezpečnosť. Nech je pre nás sté výročie narodenia poľského pápeža výzvou k bratstvu a jednote. Nech je pre nás zdrojom nádeje a dôvery v Božie milosrdenstvo.

Svätý Ján Pavol II., oroduj za nás. Amen.

Arcibiskup Stanisław Gądecki,
Poznaňský Arcibiskup Metropolita
Predseda Konferencie biskupov Poľska
Podpredseda Rady biskupských konferencií Európy (CCEE)

Abp Marek Jędraszewski,
Krakovský Arcibiskup Metropolita
Zástupca predsedu Konferencie biskupov Poľska

Bp Artur G. Miziński,
Generálny sekretár
poľskej konferencie biskupov

Vo Varšave dňa 7. mája 2020

List treba prečítať v nedeľu 17. mája 2020.

Preložila Mgr. Janka Tarhajová